

Жага та перлина: сучасний роман

КУПИТИ

Не вартою заздрості буває життя творчої людини, особливо, якщо книг не друкують, грошей не платять, а дружина виганяє з дому. Та ще й редактор натякає, що автор не знає реального життя: зі справжніми бандитами не стикався, в подіях, де є реальний ризик, участі не брав. Але хто вимушений братися за сумнівну роботу, щоб за всяку ціну роздобути грошей, той обов'язково знайде пригоди. Що на жорсткому диску, за яким полюють і бандити, і наркоторговці - невідомо, хто твоя випадкова супутниця, до якої ти вельми небайдужий - укрито мороком. Головне в такій круговерті - обрати правильний шлях...

The background is a lush, green jungle scene. A wooden bridge, constructed from logs and held together by thick, gnarled vines, stretches across the frame. The bridge is made of several parallel logs, and the vines are thick and brown, some hanging down from the top. The jungle is dense with various green plants and trees, creating a sense of depth and mystery. The lighting is soft, with a hazy, misty atmosphere in the background.

В'ячеслав
ДУДАР

ЖАГА
ТА
ПЕРЛИНА

В'ячеслав
ДУДАР

ЖАГА ТА ПЕРЛИНА

Дудар В. М.
Жага та перлина : сучасний роман / В. М. Дудар. — Тернопіль : Видавництво Богдан,
2024. — 280 с.

ISBN 978-966-10-3893-5

© Дудар В. М., 2024

© Видавництво Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2024

Не вартою заздрості буває життя творчої людини, особливо, якщо книг не друкують, грошей не платять, а дружина виганяє з дому. Та ще й редактор натякає, що автор не знає реального життя: зі справжніми бандитами не стикався, в подіях, де є реальний ризик, участі не брав. Але хто вимушений братися за сумнівну роботу, щоб за всяку ціну роздобути грошей, той обов'язково знайде пригоди. Що на жорсткому диску, за яким полюють і бандити, і наркоторговці — невідомо, хто твоя випадкова супутниця, до якої ти вельми небайдужий — укрито мороком. Головне в такій круговерті — обрати правильний шлях..

Розділ 1

Костилюк, який раніше відіслав редактору одного з київських видавництв уже восьмий рукопис, а тепер уже прийшов до нього, майже з жахом усвідомлював, що йому відмовлять і цього разу.

— Герой ваш — якийсь дивний тип, — почав редактор без усякого вступу. — Якщо він такий крутий шпигун, агент якоїсь там розвідки, чи хто він, то якого біса відвернувся од неї, стоячи на краю? На краю, розумієте, що це? У нього рефлекс повинен бути, сильний тваринний рефлекс, хоч який він сміливий!

— Він розчарувався у всьому, у що вірив, і вже, може, й жити не хотів... — мовив Костилюк і посмикав комір заношеного светра, немов той його душив.

— Крутий агент спецслужб — і жити не хотів? — не погодився редактор. — Та читач очікує від такого героя карколомних подвигів, перемоги над ворогами і врятованого світу!

— Що він, не людина, по-вашому?

— Майже не людина — крутий агент! Гаразд, ідемо далі. Звісно, не варто виставляти жінок, впадаючи в крайнощі... ну, зрозуміло, якщо блондинка в короткій спідниці — то навіжена дурепа, й таке інше, але ж... доктор філософії у тридцять із чимось років і модельної зовнішності! А в іншому місці, вже зовсім інші люди, в готелі замість нормального сексу...

— По-вашому, якщо в готелі несподівано вломитись у номер — там обов'язково займаються сексом? — Костилюк хотів вибухнути, але стримував себе і говорив тихо, хоча голос був напруженим. — Нормальним сексом! У всіх готелях світу — секс і секс. Перенаселення сталося б! Китай би відпочивав.

— Але ж у вас теж...

— То не секс був, — уже майже без емоцій відповів Костилюк. — Він гвалтував її.

— Це вже у нас не секс... — іронічно протягнув редактор. — Ну

гаразд, гвалтував. І що далі?

— Узагалі це у них звичайна річ. Як у середньовіччі — зловили дівчинку десь за селом, і робили з нею що завгодно, та ще й сміялися з її криків. Я хочу, щоб у читача через це виник жах. Розумієте, коли це повсякденна справа, то і жертва теж так вважає. Не хоче, звісно, але ставиться до цього як до неминучого зла. Якщо вже попалася, то терпи...

— Ну, припустимо... Але разом із жахом виникає враження, що гвалтівник ваш — якийсь, м'яко кажучи, не зовсім розумний. Варто було головному герою сказати якусь нісенітницю... в іншому місці, не такому багатому на інтим, так він одразу й повівся.

— Він же не маніяк якийсь, не машина для гвалтування, що цілодобово тільки цим і займається...

— Навіщо я вам час приділяю, Костилюк? У нас велике видавництво, ви уявляєте, скільки у редакторів роботи? А все через вашу впертість, у цьому вам не відмовиш.

Редактор, роблячи невеличкі кроки, снував кабінетом і збуджено жестикулював. Відчувши духоту, він зняв піджак і залишився у светрі отруйно-зеленого кольору, який не приховував немаленького животика. Повісивши піджак у шафу, стомлено опустився в офісне крісло, що під його вагою писнуло на різні лади. Після цього нервово схопив відточений олівець, який лежав біля монітора, і почав заклопотано постукувати ним по краю столу. Вістря олівця при цьому було спрямовано в бік автора.

— Ви ж самі говорили, що у читача треба викликати захоплення, — глухим голосом вимовив Костилюк. Він намагався, щоби слова його звучали переконливо, але голос у кінці фрази затремтів і задеренчав майже жалюгідно. Усвідомивши це, непроханий гість із досадою хитнув головою з неабиякою залисиною, знову посмикав за комірець светра та приречено подивився на вістря олівця в руці співрозмовника.

— Ну, звісно, захоплення! — з гіркотою вичавив із себе той. — Захоплення, зацікавленість, щоб відірватися не можна було! Але хіба можна викликати захоплення таким чином?

— Та ви ж самі говорили... Я написав те, що ви просили!

— Ну й що я просив? Що, цікаво, було в загадковій чорній сумці, через яку все закрутилося?

— У чорній сумці... щось пов'язане з новими технологіями.

— Щось, пов'язане з... Саме щось, а що конкретно — ви не знаєте?

Усім виглядом висловлюючи подив, редактор нахилився вперед, назустріч автору, немов погано його бачив.

— Я так розумію, ви навіть не продумали кінцівки, не накидали хоча б загальної схеми? Послухайте, я справді марную час.

Він відкинувся на спинку крісла і втомлено подивився на стіну.

— Чому не продумав? — заперечив Костилук, обличчя якого почало вкриватися червоними плямами. — Я все продумав, але ж не в тому сенсі... Знаю, що хочу сказати про людей, про їхню душу, знаю, як вразити читача речами важливими!.. А сам сюжет, події — то все нікуди не дінеться! Розповісти, що в кінці? Ви знову скажете, що це... Хоча, насправді...

— Ну, звісно, скажу, — з легкою, поблажливою іронією зронив редактор і важко зітхнув.

— Скільки разів я приносив вам завершені тексти, — уперто вів Костилук, — хороші тексти...

— Ет, хороші...

— Зі змістом і впливом на читача...

— Може, вони й справді хороші, але... Але читач відкладає більшість таких текстів, зі змістом і впливом, на третій сторінці. А нам продати їх треба, розумієте — продати! Я ж вам казав уже, що можна так набрехати, такого накрутити, що всі повірять та добавки попросять, а відтак стануть вашими відданими фанатами й фанатками, на коліна будуть падати, ви ж, своєю чергою...

— Я не хотів такого, — зі злою переконаністю, що раптом накотила, пробубонів Костилук, і відразу ж поправився, знизивши голос, немов умовляючи самого себе: — Точніше, може, й такого, але не такою ціною, не для всіх...

— Якщо не для всіх, то дуже погано, тоді у вас нічого не вийде, — тоном шкільного вчителя, котрий дорікає учню, який завинив, промовив редактор. За вікном, у напівголій кроні дерева, передчуваючи наближення холодів, неприємним, різким криком відгукнулася ворона, немов підтверджуючи вирок редактора.

— Я вам доведу, — вперто пробурмотів Костилук.

— Що ви мені доведете?.. Навіщо мені доводити?

— Ось побачите.

— Що я маю побачити, що? — редактор помовчав, потім подивився на нього уважно, наче вперше побачив. Помовчавши ще трохи та звівши брови, сказав:

— Ну, раз ви так... Якщо не слухаєте, що я вам раджу, а вперто хочете лаврів великого письменника... якщо розважальної літератури душа ваша ніяк не сприймає...

— А як її сприймати? Ви ж знаєте, що таке — розважальне, і що воно робить із людьми! Серіальчики по ящику й чарівні палички...

— Серіальчики й чарівні палички! Таке купують! Нам жити якось треба, чи ні? Їсти щось треба?

— Жити ми будемо все гірше — саме через це!

— Добре, добре! Філософію розводити ви вмієте, я знаю. То послухайте, якщо так, я дам вам пораду. Для початку питаннячко життєве, між нами, чоловіками... Так, відверто, без образ. Ви онанізмом займаєтеся?

Костилук трохи зніяковів, червоні плями на його обличчі стали яскравішими, він глибоко втягнув повітря й відкрив рота, щоб відповісти, але редактор випередив його:

— Ви життя, здається, не дуже добре знаєте, занадто його якось драматизуєте, чи що...

— Те, про що ви кажете, як хочете, щоб я написав — хіба вимагає знання життя?

— Я вже не про те, як хочу, а про те, як ви це бачите, — редактор наголосив на слові «ви». — А в житті буває одне з двох: або, вибачте, ви шуруєте собі нишком, або підкорюєте жінку, яка вам сподобалась. І не одну, можливо. І тоді отримуєте набагато більше задоволення, справжнього задоволення, й сенсу життя, енергії і бажання жити! Тоді стануть виправданими які завгодно подвиги й перемоги. Та й що завгодно інше! Так само і в літературі, в напрямку літератури, який ви вперто обираєте.

Трохи помовчавши, він знову покрутив у пальцях олівця й додав:

— І не тільки ж у цьому справа. Скажіть, ви в джунглях бували? Зі справжніми бандитами справу мали? Вам били пику в якій-небудь дешевій мерзотній забігайлівці, життя ваше висіло на волосині?

— Ну, багато де бував, справу мав... а де не бував — так ще не вечір.

— Ну, звісно, не вечір! А ці ваші потуги... ну, не ваші, а головного героя — передбачати події чи щось таке, використовуючи інтуїцію, — та ще маячня.

— Чому маячня? Він передбачав тільки страшні події. Бувають же у людей недобрі передчуття, ви що, не знаєте?

— Знаю, Костилюк, усе знаю. Вибір, звісно, за вами, але наступного разу без завершеного рукопису я вас не прийму. І підберіть собі псевдонім, якщо хочете, щоб вашими творами хтось зацікавився. Образити вас не хочу, звичайно, але... Якщо вийде у вас щось, звісно.

Коли Костилюк вийшов з будівлі, холодний вітер, який гнав вулицями Києва запізніле листя, що не бажало вмирати, змусив його притримувати поли старенької курточки. Блискавка в курточці не працювала вже другий рік. Він хотів обернутися і плюнути на сходи видавництва, де йому вкотре вказали на двері, натякнувши при цьому на його творчу неспроможність. Але не став цього робити, побоюючись, що побачить охоронець, який зі звір'ячим виразом підозріло свердловив його поглядом із кабінки на прохідній, коли він ішов повз. «Чому це у видавництві, — подумав він, — у творчому, інтелектуальному, так би мовити, закладі, охоронець з такою мерзотною пикою?»

Із настроєм, прибитим до землі цвяхами, Костилюк брів вулицею, залишаючи за спиною будинок, де в його палкі надії загнали осиковий кілок, присипавши сіллю. «Напитися й забути, — з тугою приреченого на тортури розмірковував. — Та грошей чортма...»

Він одразу ж почав докоряти собі, що пити йому не можна ні в якому разі, бо це зайшло вже надто далеко, і дружині він не те, що обіцяв, а клявся й божився...

Повернувши за ріг будинку, в якому розташувалося видавництво, він раптом побачив знайомого. Знайомий був йому не дуже приємним. Здоровезний бугай, із зарозумілістю в спілкуванні, торгував на ринку всяким непотребом і пив гірку так часто, як тільки дозволяли фінанси та здоров'я, а здоров'я було ще о-го-го. Наслідки цієї пристрасті відбивалися й на обличчі: ніс перетинало червоне садно, а під очима вгніздилися «мішки». Проте все це зовсім не зменшувало його гонору.

— О, які люди! Скільки років не бачилися! — зрадів знайомий і,

клишоногою ходою підваливши до Костилюка, міцно ляснув його по плечу. — Чому такий кислий? Проблеми які?

— Привіт, Саню, — пробурмотів Костилюк, намагаючись вийти з пригніченого стану, хоча відчував, що натомість провалюється в нього ще більше. — Та ні, які проблеми, все нормально...

— То чому носа повісив? Раз усе нормально? Скільки ж ми не бачилися? Друзі дитинства, а стрічаємося раз на рік! Як це розуміти, га? Ну як, скажи мені?

Костилюк подумки здивувався, з якого це дива Саня став йому другом дитинства. Він розмірковував, як би від нього відкараскатися, щоб той не образився, але нічого путнього в голову не спадало.

— Так, нікуди не поспішай, — уважно дивлячись ув очі товаришеві, немов читаючи його думки, пробасив Саня командирським голосом. — Знаю, знаю — справ по горло... а у кого їх нема, справ? Так і життя пролетить, помирати пора прийде, і що?..

«І що» він вимовив з інтонацією, яка давала зрозуміти: в цих словах — все, все! Костилюк подумав, що Саня таки не позбавлений жилки філософічності; але, звісно, порівняно з ним... Хоча про свою начитаність, а тим більше про літературні потуги, він не розповідав майже нікому.

— Коротше, ходімо, — Саня рішуче взяв Костилюка під руку й легенько потягнув.

— Куди? — запитав той.

— Відзначимо зустріч! Нічого не хочу чути, нічого!..

Опиратися такому натискові у нього не було ніяких сил.

Коли через дві години вони намагалися вийти з дешевої забігайлівки, якою володіли вірмени, Костилюк уже ледь стояв на ногах. Саня, зважаючи на загартованість і приналежність до більшої вагової категорії, тримався бадьоріше. Але не тільки ступінь сп'яніння перешкоджував їхньому прагненню залишити заклад, а той простий факт, що ні в одного, ні в іншого не виявилось ані копійки. Вірмени цьому, звісно, не зраділи і стояли біля виходу забігайлівки всією командою: кухарка, офіціант і власник. Кухарка, дама пишної комплекції, стискала в руках великий ополоник, офіціант скося поглядав на стільці, вибираючи оком, який важчий.

— Ну, ти даєш! — із вселенським подивом та докором виголосив

Саня, котрий був на пів голови вищим за Костилюка. Витріщивши очі, він упритул наблизив розчервоніле обличчя до зализини друга дитинства. — Ти ж казав — у тебе гроші є!

— Не казав я тобі такого, — ледь повертаючи язиком, пробурмотів Костилюк. — Я думав, у тебе є.

— У мене є, трясця твоїй матері! — закричав Саня, сплеснувши руками. — Сам казав, що у тебе є, а тепер — у мене! Адже говорив, що у тебе є, а тепер, звісно — у мене! А у мене є... ти знаєш, що у мене? Сказати, чи сам здогадаєшся? Ну, я не при справах... з нього питаєте! — зі щирим виглядом приклавши руку до грудей, Саня повернувся до персоналу закладу.

— Ви двоє пили, їли, з вас обох будемо питати! — прогукнявив власник. Кухарка зробила пів кроку вперед і перехопила ручку ополоника зручніше.

— Та з мене що питати! — вже обидві Саниних руки лежали на грудях на знак повної відкритості та доброзичливості, а фізіономія, незважаючи на садно на перенісці, була вельми дружньою.

— А з мене-то чого... — протягнув Костилюк і гикнув.

— Ти взагалі стули пельку! — грубо осадив його Саня. — Підставив мене перед хорошими людьми! За таке знаєш, що буває?

— Хлопці, шукайте гроші! — з напором заявив власник. — Інакше ми поліцію викличемо, і не тільки поліцію!

— Нема грошей, цей ідіот підставив мене! — вів своє Саня.

— Нема грошей — давайте щось інше! — наполягав господар.

— Ось його я краще вам у рабство здам, — серйозним тоном запропонував Саня, схопив Костилюка за комір і потягнув.

— Давай, здавай, — погодився власник; у голосі його майже не було іронії.

— Будете робити з ним, що хочете. Їсть він мало, триматимете його в підвалі, працювати він здатний... — філософствував Саня. — А якщо стане упиратися, зламаєте для початку палець, а потім ще щось вигадаете. Можна голку під ніготь, добре допомагає...

Він знову, зі серйозним, скрижанілим обличчям, потягнув Костилюка за комір. Той уперся, і в ньому, було видно, зароджувалася злість. Саня це помітив.

— Та ти що, повірив? — вигукнув він. — От дурень! Тебе точно

з підвалу тільки-но витягли, чи з лісу, може!

— Так, хлопці, розмови — це добре, але давайте що-небудь, — сказав власник. — Так просто ніхто вас не відпустить. Мобілку давайте!

— Нема мобілки! — клявся Саня, знову приклавши долоню до грудей і вирячивши очі. — Вчора загубив, тільки чи поцупили. Ви ж знаєте, як зараз крадуть, наволоч усяка, не встигнеш оком кліпнути! А яка «труба» в мене була! П'ятсот баксів вартувала! Я, до речі, завтра йду — тут поруч торговий центр, знаєте ж, через квартал, — купувати «трубу» собі. Таку саму круту куплю, та ні — кращу! А дорогою до вас зайду і всі гроші віддам.

— Ніяких завтра, зараз давайте! — не погодився власник.

— Ну, так що ж я... Я ж пояснив вам усе. З цього дурня вимагайте! Давай мобілу, вилупку!

— Яку мобілу! — обурився Костилюк, задкуючи дрібними кроками. — Мене дружина з дому попре!

— А чим ти раніше думав?! — вибухнув Саня. — Дружина його попре! Хто в домі господар, ти чи таргани? Дав Бог дружяку! Грошей нема, ще й підкаблучник! Швидко витягуй телефон — з людьми розрахуватись! Інакше точно у підвал, і будеш відпрацьовувати, допоки не здохнеш!

Саня говорив серйозно, з розчервонілим та злим обличчям. Безцеремонно, випереджаючи нові протести, він обшукав Костилюка і спритно витягнув з кишені його джинсів телефон. Той хотів, було, перешкодити цьому, але встиг лише слабо сплеснути руками вслід мобілці, яку бачив востаннє.

— Наступного разу думай, перш ніж людей підставляти! Мізки вмикай, а не дупу! — наставляв Саня. — Дупа, щоби знав, для іншого потрібна.

— Що це за телефон! — обурився власник, зневажливо розглядаючи вручений йому апарат. — Та він не вартий половини того, що ви випили і з'їли! Давайте ще що-небудь!

— Знімай куртку! — з напором кричав Саня на товариша по чарці. — Аби люди не думали, що ми пройдисвіти якісь! Розрахуємося сповна!

— Сповна! — іронічно зауважила кухарка. — Цю куртку на ганчірки

тільки, на кухні мийку від жиру відтирати!

— Штани знімай! — хрипів Саня. — Давай, швидше...

— Куртку нехай дає, — сказав власник. — У мене знайомий секондом торгує, може, щось дасть за неї. А штани собі залиш. І не робіть так більше, хлопці!

Розділ 2

Наступного ранку Костилюк, ледь розтуливши повіки, зрозумів, що день на нього чекає важкий. Голова боліла тим безжальним боєм, коли здається, що настав останній день світу, а за ним наближається Апокаліпсис, який змете всі досягнення цивілізації і встановить на Землі давно обіцяний рай з левами-вегетаріанцями та вічним, безмежно радісним життям. Думки про Апокаліпсис, правда, в проєкції на повсякденну реальність, одразу підтвердилися, коли до спальні увійшла його дружина, Віка.

— Оклигав? Усе, Костилюк, моє терпіння вичерпалося, — заявила вона голосом, в якому дзвенів метал. — Ти чого спиш одягненим, у засмальцьованих джинсах? І де ти курточку подів, ідіоте? — продовжила вона, поправляючи на собі коротку спідницю, що підкреслювала стрункість ніг у чорних колготках. — Хоча — чого це я парюся щодо твоєї курточки? Можеш хоч у трусах по холоду ходити! Мало тобі простатиту на твою дурну голову...

Вона повернулася до дзеркала, одягла бюстгальтер і блузку.

— Загалом так, Костилюк. Ти мене вже настільки дістав, що більше терпіти не маю наміру. Або припиниш займатися дурницями, перестанеш пити й почнеш заробляти гроші, яким завгодно чином, хоч... Хоч би роботу нормальну знайшов! Так-от, або робиш щось, або геть звідси до бісової матері!

— У мене була нормальна робота, — промимрив Костилюк.

— Нормальніше нікуди! Ти скільки грошей приносив із своєї нормальної роботи? Три дні прожити не можна було, стільки ти за місяць заробляв! І навіть на цій роботі не затримався!

— Не затримався! Сидоренко, наволоч...

— Сидоренко винен, звісно! Чому ж він наволоч — що про свою сім'ю думав?

— Про сім'ю він думав! Підставив мене, як остання потвора...

— І правильно зробив! Треба було тобі вирішувати щось і когось

підставляти! А ти звик тільки сюсюкати. Соромно тобі було Сидоренка підставити? Тепер такі часи, що можеш сором свій у дупу собі запхати! Великим письменником себе уявив! Я твої рукописи... теж у дупу тобі запхаю, та ще й підпалю там!

— Не смій нічого чіпати! — намагаючись зробити голос якнайсуворішим, прохрипів Костилюк. Але на Віку це не справило жодного враження, а, радше, заохотило погрожувати ще більше.

— Спалю все до чортів свинячих або в макулатуру здам, хоч десятку дадуть за твою писанину! А слідом за опусами і сам полетиш! На вулицю, до безхатченків — сміттєвих баків на всіх вистачить!

— Та котися ти сама до сміттєвих баків! — уже не стримався Костилюк.

— Мені не треба нікуди котитись, у мене квартира є, мої батьки її купили, між іншим!

Не знаходячи заперечень на такий аргумент, але відчуваючи, що момент настає критичний і потрібно шукати вихід, Костилюк змінив тактику оборони.

— Що це ти на роботу так вирядилася? — запитав із докором. — Коротшої спідниці не було?

— А тебе забула спитати! — визвірилася дружина, від надлишку впевненості в собі навіть схилившись у бік чоловіка й виставивши, як аргумент, яскраво нафарбовані губи.

— На вулиці холодно, відморозиш собі все на світі!

— Де це ти бачив, щоби красива жінка собі щось відморозила або хоча б застудилася? Ти навіть цього не знаєш! Це справжні чоловіки знають, звісно, а ти...

Коли вона пішла, грюкнувши дверима так, що затремтіли стіни, Костилюк різко піднявся з ліжка, від чого в голові загуло, немов під черепною коробкою гепнув ковальський молот. Схопившись за скроні, що пульсували мерзенним боєм, він по-страдницьки застогнав.

Безвихідь постала перед ним у всій своїй огидній сутності. Черговий сплеск депресії, готової схопити за горло, вже простягав липкі мацаки в надії на легку здобич. Але почуття гіркої несправедливості й обурення підняли з усіх куточків душі протест проти того, що творилось у його житті.

Не знімаючи долонь із голови, він підійшов до старого письмового

столу, примощеному в кутку маленької кімнати, що його невідомо яким дивом ще не викинули на смітник. Над столом на стіні висів портрет Ернеста Гемінґвея під склом. Тріщина на половину скла пролягала по краєчку губ класика, і від цього здавалося, що він ледь помітно посміхався. Пів року тому під час чергової сварки дружина вдарила Костилюка портретом по голові, й відтоді останній висів у такому вигляді, немов контужений солдат, переживши обстріл важкою артилерією.

Костилюк згадав, як це було. Дружина рідко коли усміхалась, а тоді, втративши терпіння, була взагалі схожа на фурію. Розпущене волосся, портрет Ернеста в худих руках, нестримна лайка.

Поклавши долоні на стіл та схиливши голову, Костилюк сів. Він хотів, було, добряче вгатити чолом об стільницю у вигляді жертвоприношення Богу або, може, демону літератури, але все ж не став цього робити, побоюючись за цілісність черепної коробки, яка й так не на жарт тріщала. Схиливши непокірну шию, доторкнувся чолом до поверхні з поліруванням і заволав душевним криком, що грубим вухом не сприймається.

Не може такого бути, стогнала його душа. Не може бути, щоб література, це могутнє, трепетне породження людського духу, була втягнута цинічною меркантильною епохою в пекло зневаги й забуття, втоптана у бруд практичності, розіп'ята на хресті міщанства! «Що ж це коїться таке!» — подумки закричав Костилюк Гемінґвею й подумав, що не йому одному слід відчайдушно молитись, а багато портретів повинно висіти у цій кімнаті, щоб вигорілих шпалер і видно не було. Він навіть схопився на ноги й відштовхнув стілець, забувши про головний біль і маючи намір виправити ситуацію.

Але, придавлений вантажем здорового глузду, згадавши обличчя дружини, повернувся до ліжка й безсило влігся на спину. Демони сумніву, засукавши рукава, негайно взяли за свою брудну роботу. Справді, що змінили б зображення класиків, розвішані на стінах? Хіба що додали б криків дружини та зміцнили її впевненість у тому, що він остаточно з'їхав із глузду.

Та й нема їх у продажу.

Якби й були, то у нього нема грошей.

Були б гроші, нема перфоратора, одному якому піддалася б

залізобетонна стіна.

Якби він мав перфоратор, то дружина грудьми встала б між свердлом і стіною своєї квартири.

Якби...

Підклавши руки під голову, Костилюк подивився на Гемінґвея так, як побита собака дивиться на господаря в надії, що більше не перепаде. «Ну допоможи ж мені! — вигукнув він на повний голос, не переймаючись, що подумают сусіди. — Допоможіть же мені всі, всі! Дайте грошей, цих мерзенних грошей, без яких людина — сміття!»

Він згадав стару приказку на цю тему, де йшлося про папірці й комах, але відразу ж послав під три чорти всі приказки на світі з їх заяженими штампами і втомлено заплющив очі, спробувавши заспокоїтися. Йому здавалося, що заплющив їх на хвилинку. Розтуливши повіки, побачив щось.

На стіні, де висів портрет класика, він уздрів Гемінґвея, тільки вже іншого. Розміром портрет був трохи більшим, аніж раніше, без тріснутого скла й коричневої дерев'яної рамки. Вираз обличчя Ернеста теж зазнав метаморфоз. Ледве позначена тріщиною скла посмішка щезла, замість неї обрамлені порослю вуста спотворилися суворістю, а з правого куточка губ вилізло величезне, якесь зовсім вампірське ікло.

— Бу-бу-бу-бу-бу, — прорік раптом Гемінґвей щось невиразне, не відкриваючи рота. Костилюку здалося, що Ернест сказав щось загрозливе. Погляд його був прикутий до страхітливого ікла письменника. Останній, немов помітивши це, негайно витворив дещо неймовірне: пальцем взяв і зігнув ікло, немов те було створене не з міцної кістки, а з гуми. Зігнувши, він заштовхав його під нижню губу. Але повністю захвати цей атрибут радше вампірів, які жадають людської крові, ніж класиків літератури, він не зміг, і назовні, на загальний огляд залишився випирати якийсь незрозумілий горбик. Горбик цей справляв навіть моторошніше враження, ніж відкрите погляду ікло.

— Невже ти думаєш, що письменник п'є кров людей? — пролунав тут голос з нізвідки, бо губи Ернеста залишалися нерухомими. Голос був глухим, наче рота тому, хто говорив, затискали долонею. — Ні, він п'є свою кров. Тому й ікло у мене таке гнучке. Ось, усю губу вже

покусав, живого місця нема, і руки теж у шрамах. А на серці... на серці великий рубець.

Тільки-но Гемінгвей почав вимовляти слова, ікло вперто, не бажаючи животіти в ув'язненні, вилізло з-під губи і швидко випросталось. Ернест не став заправляти його назад, а лише важко зітхнув.

— Не бійся нічого, слухай долю й корись їй, — вимовив він уже таким слабким голосом, що Костилук ледве розчув. Після цього зображення класика почало зменшуватись, ікло зникло, немов його ніколи й не було, і Гемінгвей знову став самим собою, із сумним блиском ув очах. Тріснуте скло теж не забарилося з'явитися, дещо притлумлюючи зображення письменника. Дерев'яна, із залишками лаку рама постала на своє місце, обрамляючи увесь світ, створений полум'яним серцем митця. Костилук ще деякий час здивовано дивився на портрет, піднявши голову й усвідомлюючи, що задрімав, сам не бажаючи того, і бачив цікавий сон, котрий так його вразив.

Він повільно підвівся у ліжку, відчуваючи незрозумілу суміш почуттів.

— Та не боюсь я нічого! — прохрипів, уперто схиливши голову, і вдарив кулаком у груди, вже не звертаючи уваги на головний біль і взагалі ні на що.

— Боже мій, точно дах поїхав! — раптом долетів до його вух глузливий голос дружини. — Не боїться він нічого! Бригаду з гамівною сорочкою викликати? Що ще у власній квартирі побачу, коли наступного разу забуду телефон і повернуся?

Кинувши на дружину жахливий погляд, Костилук піднявся з ліжка й рішуче рушив до неї. Віка позадувала й ударилася ліктем об одвірок. Чоловік із похмурим виглядом насувався, й очі її розширилися від страху. Невиразний звук вирвався у неї з горла, немов у курки, над шиєю якої вже безжально занесли вигострену сокиру. Вона навіть перестала розтирати забитий лікоть, а Костилук уже знав, що робити.

Не сказавши дружині ні слова, з дивним блиском ув очах він пройшов повз неї, увійшов до вітальні, схопив записну книжку й почав її гортати. Відшукавши потрібний номер та подумки подякувавши вищим силам за те, що у них є міський телефон, котрий якоюсь мірою може замінити втрачений мобільний, він схопив слухавку і став набирати номер.

— Це я, — не вітаючись, прохрипів. — Ти мені пропонував дещо... Є зараз що-небудь? Так, носом крутив, вибач, але то було раніше! Обставини змінюються... іноді. Так, почекаю, звісно, й передзвоню. Нема вже мобільного! Де, де... потім розповім...

Розділ 3

— Ти все зрозумів?

— Так.

— Без самодіяльності. Вони скажуть, що робити.

— Хто мені заплатить?

— Вони заплатять.

— Скільки?

— З ними домовляйся.

— Ну, хоч приблизно?

— Це не моя справа.

— Ну, хоч ...

— Не будь таким настирливим! Тобі ж сказано — все з ними.

Попри писклявий голос і незрозумілу посмішку, Серьога мав загрозливий вигляд. Щоки його з часу останньої з Костилюком зустрічі округлилися, в короткому волоссі додалося сивини. Розмовляючи, він дрібними кроками постійно наближався до співрозмовника, часто обертався, підозріло оглядаючись та нависаючи над ним, і тому доводилося відступати. Погляд Серьogi ставав дедалі настороженішим.

— Чому ти сам не підеш, якщо все так просто? — запитав Костилюк.

— У мене своя робота! — прошипів Серьога. — Ти надто багато запитуєш. Хочеш працювати в тій сфері, де не заведено ставити зайвих питань. Не хочеш — раніше треба було думати, а тепер уже пізно відмовлятися. Люди чекають.

Коли вони розпрощалися, мляво потиснувши один одному руки, Костилюк побрів у бік невеличкого ринку. Пройшовши кроків двадцять, він обернувся й глянув на сутулу Серьогіну спину. Неспішно викидаючи ноги й поглядаючи по боках, той звернув у дворик найближчої п'ятиповерхівки. Костилюку захотілося наздогнати його та відмовитися, попри наслідки, але він лише приречено зітхнув і рушив далі.

Одразу ж вилаяв себе за нерішучість та пішов швидше, стиснувши зуби. Він зрозумів одне: в житті його наріли зміни, і до старого повернення вже нема. Іще не знав, чи радіти цьому, але велика зневага до людей, які з головою загрузли в міщанському способі життя, перемелювала його нутрощі сильніше, ніж зазвичай. Ні, для нього так більше тривати не могло.

Перехожих на вулиці було мало, і Костилюка це тішило. Уже не вперше відчував якесь внутрішнє тремтіння, наближення чогось нового, що повинно було ось-ось статись, але зараз це тремтіння побивало всі рекорди. Він ішов і повторював про себе коротку інструкцію, яку дав йому Серьога. Коли підійшов до центральної дороги, то побачив біля будівельного магазину джип, задні дверцята якого були відчинені, а скло передніх опущено. На задньому сидінні курила яскраво фарбована брюнетка в короткій спідниці. Біля неї на сидінні лежала чорна сумка зі шкірозамінника. Побачивши сумку, Костилюк зупинився й отетеріло став вдивлятись у неї.

Йому здалося, що сумка була схожа на ту, яку він описував у своєму новому романі, безжально розкритикованому у видавництві. В цій сумці були такі ж накладні кишені на блискавках і середньої довжини ручки. Звісно, сумка — стандартний варіант китайпрому, чого повно на будь-якому ринку, але Костилюк одразу повірив, що це не випадково. Він глянув на дівчину, потім на здорованя, котрий сидів попереду, незграбно висунувши у вікно руку зі сигаретою, що диміла.

— Ну, де це опудало? — запитала брюнетка й взялася за ручки сумки. Костилюку здалося, що взялася вона за них занадто ґрунтовно, міцно, як штангісти беруться за гриф, щоб він не вислизнув з рук. Так беруть валізу, в якій лежить щось цінне. — Сама вже віднесла б.

— Куди там сама! — зневажливо пробасив здоровань. — Не подобається мені це все.

— І що ти пропонуєш? — іронічно кинула брюнетка, підвищивши голос. — Сидіти тут до ранку? Тоді точно все накриється. Сказати, чим? Може, сам здогадаєшся...

— Не галасуйте! — спинив їх той, хто сидів за кермом. — Нюх зовсім утратили? Он, гляньте, вже пасе хтось. Може, він і є?

Усі троє дружно втупились у Костилюка. Той опустил очі й повільно побрів до машини.

— Бомжара якийсь, — зронив здоровань.

— Не бомжара, — проникливо підмітила брюнетка.

— Це я, — несміливо видавив із себе Костилюк, забувши всі Серьожині інструкції та зупинившись метрів за п'ять од машини.

— Це — він, — зі знуцанням пробасив здоровань, глибоко затагнувся й випустив догори довгу цівку диму. — Ти хто, голова?

— Я від Серьоги.

— Підійди ближче, чи так і стирчатимеш за кілометр? — уже грубо гаркнув здоровань.

Костилюк зробив кілька невпевнених кроків і зупинився.

— Хочеш дві сотні гривасів заробити?

— А що треба?

— Віднести сумку, віддати людині, й усе.

— А що в сумці?

— Які ми допитливі! Тобі бабло пропонують не за те, щоб ти носа свого пхав! Треба лише протопати двісті метрів і віддати сумку. Все! Легкі гроші.

— Дві сотні мало, — із загадковою інтонацією прорік Костилюк.

— Очманіти! Бомжі пішли, дві сотні їм мало!

— Я не бомж.

— Від тюрми та від суми...

— Я не бомж.

— А хто ж ти?

— Письменник, — сам не знаючи, навіщо, видав Костилюк. Усі троє в машині гримнули дружним сміхом.

— Пись... — почав, було, здоровань, але знову захлинувся реготом.

— Ти вже нового Джеймса Бонда вигадав? — трохи заспокоївшись, видала брюнетка.

— Він ще крутіше вигадав, — підхопив здоровань. — Атомна бомба, три стволи!

— І літаючі дракони, — вигукнув той, хто сидів за кермом.

— А верхи на драконі — зачаклована принцеса! — додала брюнетка.

— Штуку, — майже з ненавистю вимовив Костилюк, обличчя його почервоніло.

— З глузду з'їхав, вилупку? — прогарчав здоровань, припинивши реготати. — Не хочеш — не треба. Або бери дві сотні, або чеши звідси,

поки по шиї не отримав.

— Як хочете, — з не меншою злістю кинув Костилюк. Розвернувся й неспішно пішов геть.

— Стій! — гаркнули позаду нього.

— Стою, — прорік Костилюк, ставши до машини впівоберта.

— Іди сюди. На — п'ятсот, і не вари воду. А то я зараз розлючуся.

— Штуку, — твердим голосом заявив Костилюк, немов бос мафії, який не боїться нікого й нічого.

— Знахабнів, бомжара! — прошипів здоровань і пальцем так запустив сигарету, що мало не влучив у Костилюка. Повне обличчя його почервоніло, маленькі зіниці зло блиснули.

— Дай йому, не будь жлобом, — презирливо кинула брюнетка.

— Половину зараз, половину потім, — прорік здоровань.

— Ви обдурите, — не погодився Костилюк. — Усе відразу.

— Чорт з тобою! — здоровань порився в кишені куртки. — Без штанів залишаєш. — Він дістав кілька зім'ятих купюр і простягнув їх Костилюку, який неспішно підійшов. — Бачиш, он, біля входу в парк, — шашлична. Заходиш туди. Там сидить мужик в яскравосиній куртці. Сам-один сидить. Йому віддай і йди. Нічого не кажи, не сідай, не чекай. Просто покладеш на стіл перед ним та підеш. Уторопав?

— Уторопав.

Сумка виявилася зовсім легкою. Костилюк міцно стиснув ручки, відчуваючи, що долоня його спітніла, попри осінню прохолоду. Послухавши, як серце набирає обертів, він рушив у напрямку шашличної.

Переходячи дорогу, мало не потрапив під колеса, бо забув, що треба дивитися по боках. Пропустивши повз вуха порцію добірного мату, перетнув тротуар і побрів по траві, не бажаючи обходити газон. Коли до шашличної залишалося метрів десять, зупинився й обернувся. У вікні джипа з опущеним склом побачив злу червону фізіономію здорованя, котрий нерухомо дивився на нього, немов висвітлював йому шлях своєрідним прожектором. Костилюка трохи пробрав страх, і він пошкодував, що погодився на цю авантюру. Невідомо, що в сумці, й чому вони самі не можуть її віднести. Пристрелять його за милу душу, наче прибудну шавку, і весь роман. Але він згадав обличчя

Гемінґвея з іклом у кутку рота, згадав його слова, і підбадьорився. Скільки, врешті-решт, можна терпіти це жалюгідне існування, скільки можна піддаватися невпевненості та страху, що невідомо звідки беруться й тероризують його все, все свідоме життя, з'їдаючи душу без залишку!

Намацавши в кишені гроші, що приємно хруснули, гроші, на які можна буде на зло дружині закупити портретів класиків та ще й книг, він розвернувся й сміливіше рушив далі.

У шашличній у цей ранній час не було відвідувачів, окрім типа в яскраво-синій куртці. Це порадувало Костилюка, бо синій колір належав до модних, і він не знав би, як бути, якби тут вештався ще який-небудь діяч у чомусь синьому. Тип сидів за чашкою кави, над якою не підіймалася навіть мала дещиця пари. Мабуть, сидів він тут уже давненько; явно не був любителем кави, можливо, тому вигляд мав далеко не радісний.

На прибулого незнайомиць навіть не глянув. Той підійшов і поставив сумку на стіл. Не розрахувавши, він зачепив сумкою чашку з холодною, майже бутафорською кавою. Чашка перекинулася, й кава полилася прямо типу на джинси. Той скочив, відсторонюючись, та швидким рухом запустив праву руку під полу розстебнутої синьої куртки. «Пістолет», — подумав Костилюк. Він чомусь зовсім не злякався, але про всяк випадок застиг без руху, дивлячись на каву, яка струмочком стікала на підлогу. Хотів, було, попросити вибачення, але передумав, натомість кивнув, створивши ідіотську гримасу, що мала означати: бери сумку, й у тебе все буде о'кей.

Тип зрозумів цей безсловесний сигнал, обережно взяв сумку, поставив її на лавку й сів поруч, далі від розливої кави. Очі його забігали по залі, після чого він вийняв руку з-під поли. Костилюк, якому не дуже посміхалося йти звідси під прицілом, підставляючи беззахисну спину, зрадів цьому й на неслухняних ногах подався до виходу. «От і все!» — подумав він, і хвиля захоплення, що все минуло гладко й гроші в кишені, накрила його. Він думав навіть, вийшовши зі шашличної, виплеснути дику радість, що переповнила його, і кинутися бігом, але наймачі його могли це неправильно витлумачити. І Костилюк, відмовившись од цієї ідеї, вирішив іти неспішним, упевненим кроком, розправивши плечі та високо піднявши голову. Але

тільки-но він вийшов на вулицю, розправив плечі й підняв голову, як хтось так штовхнув його у спину, що, не встигнувши нічого зрозуміти, він опинився на землі обличчям донизу. Руки його відразу заломили за спину й зафіксували кайданками, а до голови приставили щось дуже тверде.

Розділ 4

— Слухай, ти! Спільник твій двох наших поранив, тож з тобою ніхто не збирається жартувати!

Голос, яким була виголошена ця фраза, не обіцяв нічого доброго. Гевал у камуфляжній формі з короткою стрижкою і рваним шрамом на шиї сидів, навалившись ліктями на стіл, від чого той жалібно поскрипував. Погляд його маленьких припухлих очей свердлив обличчя Костилюка, який зі скутими кайданками руками мостився на табуретці.

— Та не знаю я! Казав уже сто разів...

— Ну звісно, не знаєш! Першому зустрічному віддали товар і відправили! За дурня мене маєш? Швидко викладай, хто вони, адреси, імена, особливості зовнішності!

— Заплатили вони мені та звеліли віднести сумку! — відповів Костилюк. — Скільки можна твердити, що не знаю!

Тут брязнули залізні двері, й до камери увійшов чоловік у цивільному. Волосся його, акуратно зачесане назад, затягнула сивина, обличчя було дрібно зрито, немов після віспи. Маска цього хворобливого обличчя справляла неприємне враження. Прибулий повільно підкрався до столу, за руку привітався зі здорованем у камуфляжі, який піднявся при його появі, й холодно подивився на Костилюка.

— Ну що, майоре? — запитав ледь чутно.

— Байки травить, — відповів майор, усівся й дивно засовався на табуреті, наче там був якийсь шип. — Нічого не знаю, нічого не відаю...

— А біс із ним, — видав чоловік у цивільному. — Все одно знайдемо, нікуди не дінуться. А цей отримає за повною програмою. Довічне. На менше й не розраховуй.

— За що? — обурився Костилюк, відчуваючи, як на лобі виступив піт. — Я навіть не знаю, що в тій сумці! Просто грошей хотів

заробити!

— Щодо грошей зрозуміло. Віримо, — сказав чоловік у цивільному. Слово «віримо» він вимовив повільно, розтягуючи, з холодним виразом обличчя. — А всьому іншому — ні. Брешеш, як остання наволоч. І доведеться тобі сидіти довго й нудно.

— І не просто сидіти, — докинув майор і знову злегка посовався; невидимий шип давався знати.

— Це точно.

— Він і до зони не дотягне, — злорадно вів майор. — Посадимо його з тими недоумками.

— Так. Із ними весело, навіть дуже.

— Їх знаєш, за що взяли? — вів далі майор. — Вони відрізали одному типові все чоловіче причандалля, а потім з'їли у нього на очах. Сирим! Так їм цікавіше. І втрачати їм уже нічого. Але ти можеш уникнути всього цього.

— А якби зварили, то мали б знижку, — сам не знаючи, що його підбурило на ці нерозумні слова, іронічно вимовив Костилюк.

— Він ще й знущається! — обурився майор, сплеснувши руками.

— А що мені залишається?

— Слухати нас, ось що! — підвищив голос чоловік у цивільному, спостерігаючи перебіг сумнівів на обличчі Костилюка. — З нами, тільки з нами краще й безпечніше жити!

— Що це за життя... — протягнув Костилюк, і в кутиках його рота створилися вперті складки.

— Романтик! — з насмішкою видав чоловік у цивільному. — Мрійник! Хочеш інше життя побачити? У камері зі садистами? Без проблем! Там життя вирує!

— Що я маю робити?

— З'їздити в одне місце.

— Куди?

— Далеко. Та не хвилюйся, квиток ми тобі купимо. Грошей на витрати дамо. І попутника забезпечимо.

— Якого ще попутника?

— Того самого, якому ти сумочку приніс. Можеш називати його Кент, так його всі звать. Ти повинен увійти до нього в довіру. Тому перестань смикатися й слухай уважно.

— Я й не смикаюся.

— Смикаєшся, ще і як, — упевнено вів чоловік у цивільному.

— Не сми...

— Рота прикрий!

— Ви що, не взяли його? — з подивом, уже майже без остраху спитав Костилюк.

— Взяли, як не взяти, — відповів майор. — Тільки не відразу, як тебе, а пізніше. Він через чорний хід побіг, відстрілюватися надумав. Один із наших у реанімації. І це теж на тобі повисне, якщо будеш гонор проявляти. Сумку він приховати встиг, і не каже, де.

— То вам сумка потрібна? Притисніть його, нехай викладе! — завівся Костилюк.

— Справа не в сумці, а в тому, куди він хоче її сплавити, — спокійно вів своє чоловік у цивільному. — Кому він її продасть — ось що нам цікаво.

— А я звідки знаю?

— Ми влаштуємо вам утечу. Але спочатку ти повинен його вмовити. Скажеш, що у тебе в СІЗО знайомий є, цим його зацікавиш. Знайомий допоможе втекти. Йому треба заплатити, бо справа для нього ризикована. Це для правдоподібності. Навряд чи у нього є стільки бабла, і це буде йому стимулом везти сумку, щоби швидше продати. А якщо кине, не заплатить — його знайдуть, і назад на нари. Цього разу вже надовго. Та він ще й до суду не доживе, якщо буде гонор проявляти.

— А потім що? — запитав Костилюк.

— А потім — найцікавіше. Вчепишся в нього, як кліщ, намертво, і поїдеш разом з ним. Гроші тобі теж потрібні, як без них.

— Стане він зі мною ділитися, пристрелить де-небудь!

— Не пристрелить, — запевнив чоловік у цивільному.

— Та з якого дива він мені довірятиме?

— З такого, що ти — один із них. Він бачив тебе, запам'ятав. І виходу в нього іншого не буде.

Розділ 5

Костилюк лежав на нарах, задихаючись, і безладно дригав ногами. Футболка, яку Кент щойно зняв із себе, щільно охопила йому горло. Костилюк примудрився запустити під неї пальці, подряпавши нігтями шкіру, й зі жахом думаючи, що було б, якби на шию йому накинули щось інше, а не футболку.

— Ти думай, де гроші візьмеш, чим розраховуватися будеш... — прохрипів він, намагаючись надати голосу буденної інтонації, немов йому не загрожувала смерть. — Товар, мабуть, продав...

— Не твоя собача справа! — чи то стомлено, чи то з ненавистю видав Кент, ослаблюючи хватку.

— Еге ж, не моя, тільки якщо я з ментами вчасно не розрахуюся... більше волі ми з тобою не побачимо.

— Ти й так її не побачиш.

Усупереч цій заяві Кент раптом відпустив Костилюка, висмикнув футболку і швидко, немов здаючи якийсь норматив, одягнув її на худорляве, жилаве тіло. Розчервоніле обличчя його застигло, наче гіпсова маска, але в очах промайнула невпевненість. Він усівся на нари, намагаючись віддихатися.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ